

UMĚNÍ VE SLUŽBÁCH NÁRODA: MIROSLAV TYRŠ JAKO KRITIK A HISTORIK UMĚNÍ

Claire Nolte

Přestože Miroslav Tyrš proslul svou prací v českém tělovýchovném hnutí Sokol, byl také činný v oblasti umění: psal práce z teorie estetiky, dějin umění i současnou kritiku. Svoji vědeckou dráhu počal v 60. letech 19. století populárními přednáškami a později přešel k vědecky fundovanějším pracím, jakou byla např. analýza sochy Laokoon, ve snaze stát se členem univerzitního kolégia. Po mnoha bezúspěšných pokusech byl konečně v prosinci 1883 jmenován mimořádným profesorem dějin umění na pražské univerzitě – šest měsíců před svou smrtí ve věku 52 let. Jeho články z dějin a teorie umění spočívaly převážně na myšlenkách francouzského kritika Hippolyta Taina a opíraly se o pojmy z populárního darwinismu, tradičního klasicismu a herbertského formalismu. Spojovacím článkem veškerého jeho díla byl závazek k věci národní, který je nejzřetelnější v jeho pracích z umělecké kritiky. Oslavován coby první český umělecký kritik, pokoušel se Tyrš vzbudit v české veřejnosti obdiv k národnímu umění tím, že popularizoval práce mladých českých umělců a hrál i důležitou roli ve výběru a provedení maleb a sochařských prací pro Národní divadlo. Přestože jeho práce byly ke konci století nahrazeny pracemi nové generace historiků a kritiků, jeho dílo zůstává i nadále centrálním bodem při porozumění českého umění v jeho rozhodující přechodné fázi.